

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velje za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHELSEA 3-1242

No. 84. — Štev. 84.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 10, 1937 — SOBOTA, 10. APRILA 1937

Volume XLV.—Letnik XLV.

KANADSKA VLADA PRETI STAVKARJEM Z MILICO

POSLANSKA ZBORNICA NISLEDILA VZGLEDU SENATA IN NE BO PREISKOVALA SEDEČIH STAVK

Danes bo padla važna odločitev v Oshawa, Ont. Tamkajšnje tovarne General Motors hočejo zopet pričeti obratovati. — Viharna seja v poslanski zbornici. — Unijski agitatorji so vsepovsod na delu. — Delavski voditelji bodo konferirali s Hepburnom.

TORONTO, Ont., 9. aprila. — Nocoj so sklenili uradniki General Motors korporacije, da se bo jutri obnovilo obratovanje v tovarni v Oshawi.

Kanadski ministrski predsednik Hepburn je namreč obljudil General Motors vso podporo in vso pomoč ter izjavil, da bo, če ne bo drugače, tovarna odprta pod vladno zaščito.

Ministrski predsednik, ki hoče za vsako ceno preprečiti nemire in odločno nastopiti proti Lewisovi organizaciji. V to svrhu je koncentriral v Ottawi, ki je oddaljena 35 milij od Oshawe, več od delkov vojaštva, ki bo za slučaj potrebe nastopilo.

Ker vse kaže, da se bo stavka razširila tudi na druge industrije, so prišli danes trije zastopniki United Automobile Workers of America sem v nameri, da se posvetujejo s Hepburnom o položaju.

Poleg 3700 delavcev tovarne v Oshawi, jih je 500 brez dela v Windsor, ker je družba zaprla svojo tamkajšnjo tovarno.

— Mi prav dobro vemo, — je dejal ministrski predsednik Hepburn, — kaj nameravajo ti agitatorji. Povsod agitirajo: v gozdarskih kempah, v parnicah, v premogovnikih. Toda mi jim bomo prekrizali račune. Če ne bo drugače mogoče, bom poslal vojaštvo proti njim.

Ko so mu povedali, da namerava General Motors obnoviti obratovanje, je rekel: — Tako je prav. Jutri bo padla odločitev. Bomo že vsaj vedeli, pri čem smo.

WASHINGTON, D. C., 9. aprila. — Po vroči debati, ki je trajala več ur, je poslanska zbornica zavnila predlogo, da bi odredila preiskavo sedečih stavk. Izid vročega boja je presenetil celo demokratske voditelje, ki so še dan poprej prerokovali, da bo preiskava odrejena.

Senat je sprejel predlog senatorja Warrena, ki je obsodil sedeče stavke, kompanijske unije in industrijsko špijonažo. Poslanska zbornica pa je na predlog poslanca Withrowa predlogo odklonila.

Predlog za preiskavo sedečih stavk je stavljal poslanec Dies. Nasprotniki tega predloga pa so z uspehom svojim tovarišem dokazali, da bi bil s sprejemom predloga predsednik Roosevelt diktator, zvezna vlada bi se vmešavala v krajevne zadeve in preiskava bi vodila do ščuvanja in špijonaže proti delavskim unijam.

Seja je bila tako viharna in toliko poslancev se je priglasilo k besedi, da je demokratski voditelj Rayburn predlagal, da je dano govornikom pet dni časa, da vpišejo v zapisnik govore, katerih niso imeli. Njegovemu predlogu je sledil glasen krohot. Toda poslanc Dies je nato rekel, da Rayburnov predlog ni obrnjen proti unijam, in je rekel, da gre sedaj samo za to, ako bo poslanska zbornica sedeče stavke odobrila ali ne. Krajevne oblasti sedečih stavk niso mogle preprečiti.

Demokrat Cox je rekel, da noben prijatelj delavcev ne more misliti, da imajo stavkarji pravico zasesti tujo lastnino.

Progresivni poslanec Boileau iz Wisconsina je rekel, da je najvišje sodišče vprizorilo sedečo stavko, kajti ko bi storilo svojo dolžnost in bi odločilo glede Wagnerjeve postave, bi sedeče stavke prenehale.

Avstrija ne bo še tako kmalu monarhija

WENDELOVI UGRABITELJI OBSOJENI

Schlossman in Weiss sta bila obsojena na zaporno kazeno od 20 let do dobsmrte ječe. Zatrjujeta svojo nedolžnost.

Martin Schlossman in Harry Weiss, oba stara po 27 let, sta bila zaradi odvedbe Paula H. Wendela, katerega sta v družbi detektivom Ellis Parkerjem in njegovim sinom prisilili z mučenjem na priznanje, da je odvedel in umoril Lindberghovega sina, obsojena na zaporno kazeno od 20 let do smrti.

Sodbo je izrekel sodnik John J. Fitzgerald v Brooklynu. — Oba obsojena je porota 11. marca oprostila vsake krivde odvedbe in mučenja.

Pred obsodbo je sodnik obupašal, ako imata kako priponbo in oba sta rekla, da ste nedolžna.

— Pred veliko poroto sta признаła, da sta kriva, — je rekel sodnik, — in pri obravnavi temu nista oporekala.

Tretji obožence Murray Bleefeld je svojo krivo pri odvedbi priznal in je na svobodi pod jasminico \$7500 ter čaka na obsodbo. Bleefeld bo tudi glavna priča proti detektivu Ellis H. Parkerju in njegovemu sinu istega imena, proti katerima se prične obravnavna 19. aprila v Newark, N. J.

Wendel je pričal, da je bil prisiljen stopiti v avtomobil 14. februarja 1936 pred Manhattnom hotelom v New Yorku in da je bil odpeljan v Bleefeldovo hišo v Brooklyn, kjer je bil ujenik do 24. februarja. Večas se ga Parkerjev sin in drugi obožence mučili, da je slednjih podal izjavno, da je umoril Lindberghovega otroka, vsled česar je bila Hauptmannova umstitev preložena za tri dni. Pozneje je Wendel svoje priznanje preklical.

Schlossman, Weiss in Bleefeld so pri aretaciji priznali, da so bili vdeleženi pri Wendelovi odvedbi, da pa so delali v dobrini in prepričanju, da oba Parkerja izvršjujeta postavno policijsko delo.

Sodnik Fitzgerald je od governerja države New Jersey Harolda G. Hoffmana zahteval izročitev Parkerja in njegovega sina, kar pa je Hoffman odklonil.

ŠPANSKI BEGUNCI DOSPELI V RUSIJO

VALENCIA, Španska, 6. aprila. — Španska vlada je načnula, da je dospela na Krim ob Černem morju ladja s španskimi beguncami, predvsem ženskami in otroci. Za begunce bo popravi svoj veliki poraz na srkbelu vlada Sovjetske unije.

REPUBLIKANSKI ARMADI STA SE SEDAJ ZDURŽILI

Republikanska južna armada se je združila z zapadno armado. — Strojnice so pokosile marokansko kavalerijo.

MADRID, Španska, 9. apr. — Republikanske čete, ki prodirajo proti Cordobi, so se pri Blasquez združile z zapadno armado, ki je prodirala iz province Badajoz. S tem je bila izpolnjena vrzel, ki je obstojala od začetka državljanske vojne in je v nevarnosti južni glavni stan fašistične armade v Sevilji.

Republikanska armada se sicer še nahaja 70 milij od Sevilje, toda položaj republikanske armade je s tem zelo ojačen, ker je v posesti bogatih rudnikov premoga in živega srebra.

Republikani imajo samo še tri milje do Penarroye, ki je njihov cilj v prodiranju proti Cordobi. V bližini je tudi mestno Villaharta in kadar republikane zavzamejo to mesto, bo fašistom odrezana cesta, ki poteče iz Penarroye v Cordobo.

BAYONNE, Francija, 9. apr. — Iz Bilbao prihaja poročilo, da so Baski s strojnimi puškami pobili celo brigado marokanske kavalerije na Urquialu, južno od Bilbau.

Poročilo pravi, da je baskiška infanterija s strojnimi puškami pokosila vrsto za vrsto kavalerijo, ki je naskakovala republikanske postojanke.

Fašistične tanke, ki je varovala kavalerijo, so Baski razbili z ročnimi bombami. Po odvetnem napadu so republikane takoj pričeli s protinapadom in so napredovali za eno miljo.

Več skadronov velikih bombnih in zasledovalnih aeroplakov je dospelo iz Valencije, da pomagajo Baskom, ki branijo Bilbao, glavno mesto baskiške province.

LONDON, Anglija, 9. aprila. — Poročilo iz Madrida lista "Daily Herald" pravi, da je general Franco opustil vsako upanje, da bi mogel zavzeti Madrid in bo zaradi tega odpolikel svojo armado izpred Madrida in z južne fronte pri Valenciji.

HENDAYE, Francija, 9. aprila. — Z izjemo nekaterih italijanskih aeroplakov se general Emilio Mola pri svoji ofenzivi proti Bilbao poslužuje nemških aeroplakov.

Dobro poučeni krogi zagotavljajo, da je nemški poslanik Wilhelm Faupel zahteval od generala Franca, da prične ofenzivo proti Bilbao, da s tem popravi svoj veliki poraz na fronti pri Guadalajari.

LAHI DOLŽE SOVJET. UNIJO

Rusija je poslala španskim republikancem 150 bombnih aeroplakov. — Italija bo izstopila iz nevmeševalnega odbora.

RIM, Italija, 9. aprila. — Urednik Mussolinijevega lista "Giornale d'Italia" Virgilio Gayda v uvodnem članku dolži Rusijo in Francijo, da kršite nevmeševalno pogodbo s tem, da pomagate španskem republikancem.

Gayda pravi, da bo Italija izstopila iz nevmeševalnega odbora, ako Rusija in Francija ne prenehate pomagati španskemu vladu.

Kot pravi poročilo Associated Press iz Pariza, je ministrski predsednik Leon Blum odločno zavrnil Gaydovo trditve, da je Francija kršila nevmeševalno pogodbo.

Gayda pravi, da ruska in francoska pomoč španskim komunistom ni prenehala niti en dan, odkar je stopila 20. februarja v veljavno nevmeševalno pogodbo. Ta pomoč je obstojila iz vojakov, orožja in munitione.

Gayda je svojem članku posvetil tri kolone. Pravi, da so russki prostovoljci zbirajo v Parizu, Toulouse in Marseillesu. Pravi da je zadnje dni februarja prišlo na Špansko 150 russkih častnikov in 2000 russkih pušč.

— V prvih dneh marca je prišlo iz Almanse na Špansko 50 sovjetskih topov, — pravi Gayda. — Deset russkih Gorki aeroplakov je pripeljalo naravnost na Špansko in bo iz Male Azije v kratkem odletelo 150 bombnih aeroplakov in 210 pilotov.

Gayda trdi, da so španske ljudje od 27. februarja pa do 3. aprila odpeljali iz Rusije preko 16,000 ton vojnega materiala in municije, 245 topov, 220 tankov, 26 aeroplakov, 130 tornovih avtomobilov in 500 ton bomb in strojnico.

— S tem dejstvi na rokah, — pravi Gayda, — vprašamo, kako dolgo bo Evropa držala križem roke pred sovjetsko nevarnostjo, ki je pod zastavo revolucije odgovorna za prelivanje krvi in nerod na Španski?

PARIZ, Francija, 9. aprila. — Francosko vnašanje ministra je objavilo izjavno, ki zaničuje, da bi francoska vlada pomagala španskim republikancem.

Izjava pravi med drugim: — Francija je pripravljena razpravljati o vsaki trditvi, katero predloži Italija pred nevmeševalnim odborom v Londonu. — Francija je postavila učinkovito obmejno nadzorstvo celo prej, predno je pričel nevralni nadzorovalni sistem.

KANCLER PRAVI, DA JE ZAENKRAT NAJVAŽNEJŠE OHRANITI MIR

DUNAJ, Avstrija, 9. aprila. — Zvezni kancler dr. Kurt Schuschnigg je zastopniku Associated Press rekel, da bo morala obnovitev avstrijske monarhije počakati še mnogo let ter nato izrazil svoje mnenje, da bo svetovno oboroževanje vodilo v razrožitev.

AMERIKA NI VEČ ZASTOPANA V ABESINIJI

Ameriško poslanstvo v Addis Ababi je bilo zaprto. — Isti čas je bil tudi zaprt konzulat v italijanskem Tripolisu.

ADDIS ABABA, Abesinija, 9. aprila. — Ameriško poslanstvo v Addis Ababi v Abesiniji je zaprlo svoja vrata skoraj ob istem času, ko je ameriški konzul zaprl svoj urad v Tripolisu, glavnem mestu italijanske Libije.

V Addis Ababi je konzul Morris Hughes izročil ključne ameriške poslanstva nekemu italijanskemu častniku ter se je takoj odpeljal z vlakom v Džibuti v francoski Somaliji. — Palačo ameriškega poslanstva je kupil podkralj maršal Graziani in bo premenjena v častni dom.

Konzul Hughes gre na svoje novo mesto v Teheran v Perziji, podkonzul Robert Hunter, ki ga spreminja, pa bo šel v Tirano v Albaniji. — Konzul Jay Walker je na potu iz Tripolisa v Kairo v Egiptu.

S tem, da je državni tajnik Hull odpoklical konzule iz teh krajov, se je držal starega ameriškega načela, da je konzularna služba končana v vsakem kraju, kjer je več ne zahtevajo ameriški interesi.

Ob času, ko je bilo poslanstvo v Addis Ababi zaprto, je bil poslanik Cornelius H. Engert že na potu v Združene države.

NEČAKI GENERALA FRANCA ARETIRANI

MADRID, Španska, 8. apr. — V vasi Carballar v provinci Asturija so bili aretirani stiri nečaki fašističnega gen. Franca — Jose, Luis, Fernando in Juan Suárez-Avila.

Po nekem poročilu iz Gijona so sli v Carballar, da se sestanejo z nekim drugim stricem in "mu prinesajo nekaj sporocil". Oblasti pa so jih izsledile, in so pozneje priznali, da so nečaki generala Franca. — Pričnali so tudi, da so bili namejeni v fašistično ozemlje, kjer imajo sorodnike.

Njihov stric Jose Garcia, ki se je sestal z njimi v Carballaru, je bil tudi aretiran.

ZRAČNA PROGA MED ITALIJO IN PALESTINO

HAJFA, Palestina, 8. apr. — V petek, 9. aprila bo pričeta nova zračna proga med Italijo in Palestino. Tega dne bo odletel prvi aeroplán iz Hajfa v Italijo.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

FRIDERIC BOUTET:

STARA LJUBEZEN

Filip Delize je prispel s takšnjem v Neill. Izstopil je pred ogajo lepe, majhne palače in pozvonil. Nič se ni bilo tu izpremenilo v zunanjosti doma, tega je bil vesel. Od svojega povratka je našel povsod toliko izpremenih in često so ga žalostila.

— K Archambaultu — je dejal slugi. Evo moje vizitke.

Kmalu je vstopil v eleganten salon in Archambault, ki ga je takoj spoznal — bil je še vedno svež in krepak in vrli dečko — mu je stopil naproti in mu veselo podal obe roki.

— Moj stari Delize, ti si? Kako me veseli, da te zopet vidim. To je presenečenje! Toda od kod prihajaš? Kaj si pa počel vsa ta leta? Izgubljeni se vrača. Ah, kar groza me je, če pomislim! Pred dvajsetimi leti si se izgubil.

— Da, dvajset let je tega

— je pritrdiril Filip.

Archambault je nadaljeval:

— Zakaj se nisi nikoli ogaral? Da vsaj z besedico bi se bil lahko zdaj pa zlaj oglasil,

prijatelju iz otroških let, kakor sem jaz. Kaj se res vsa ta leta nikoli nisi vrnil v Francijo?

Zagotovljam te, da sem pogosto mislil na te. Komaj mesece da je tega, ko vna z ženo govorila o tebi. Dejal sem: Zares bi rad vedel, kaj se je zgodilo s tem starim Delizem. Zdi se mi, da se bova še srečala. In vidiš, da se nisem motil. Toda po veji mi, kaj te je pripravilo takrat do odhoda?

— Družinski razlogi — je odgovoril Filip izmikajoče.

Malo je bilo krivo tudi hrepnenje po pustolovščinah. Ta kralj mi še ni bilo trideset let.

Moje prazno življenje v Parizu mi ni ugašalo. Čutil sem v sebi energijo. Naenkrat sem skrnil poskusiti svojo srčno. Ko sem pa prišel med vojno v Francijo, nisem srečal nobenega svojih priateljev. Potejam sem znova odpotoval. Zdaj se vračam iz Amerike.

— In zopet odpotujes?

— Ne, dovolj bo tega. Zdaj imam lepe premoženje, nameščavam se naseliti v Parizu.

— Ali nisi oženjen?

— Ne, še vedno sem samec.

Toda govoriva o tebi, dragi priatelj.

— Ah, moji doživljaji so kaj enostavni. Moja Suzana je še vedno najlepša med ženami.

Ah, ti niti ne veš, da imam dva otroka. Ko si odhajal, je bilo mojemu malemu Robertu tri leta, a zdaj je dovršil pravne študije in ima sestro Jaqueline, ki je baš maturirala. Oče mi je umrl pred desetimi leti, mati pa živi tu z nami. Upopravljam njeni v svoje premoženje. Postojo spremembe posete in vse, stari priatelj, zdaj, ko si že vrnili, te ne izpustim kar tako. Hočem, da preživščim vse živasa pri nas. Saj se gotovo spominjaš, ko sva bila še otroka. Ah, ne morem ti povedati, kako sem vesel, da te vidim. Čaj, danes moraš obedovati z nami. Suzana bi mi ne odpustila, če bi te ne zadržala, saj si vendar naš stari priatelj. Ta čas je ni doma in hudo bi ji bilo, če bi te ne videla danes. Ah, v petek imamo pri nas večerno zabavo. Tudi ti moraš priti. K nam zahaja tako rekoč ves Pariz.

— Ali imam še stike z našimi starimi znanci? — je vprašal Filip.

— Seveda, v petek jih boš videl. Recimo Banzezove, Saint Galove, Eroltove ... Vse si poznam. Spomnil se boš na malo Bevarirovo, ki smo jo klicali

“rožna ptica”, ta je ločena, ke zlobe in trpkosti ne bo po Antonie Lallierova je vdova, izkar se pa tiče sestra Givrellovi.

Filip pa ni več poslušal. Izo, ki ga je bil Archambault izgovoril in o katerem je vedel, da ga bo zaslišal, je obudilo v njem preteklost, oglasila se je usnjavačna častva, zatajena, toda ne pozabljena radost in bolest, ki ga je zasledovala že od povratka.

Antonie Lallierova ... Bok zaradi nje je bil odpotoval. Vi-

del je znova njenovo pročno po-

stavo, lep obraz, zeleno oči pod

temnimi lasmi, nežen in skriv-

nosten nasmej. Bila je za-

noosebljena očarljivost in lepo-

ta. Ljubil jo je z vsem ognjem

svoga srca, podzganim s st-

eno ljubosumnostjo, kajti bila

je omogočena z bogatim in mo-

starešnjim možem, ki ga je vzla-

že zelo mlada.

Filip je zadrhtel pri spomi-

nu na prvi sestanek z njo in

na leto, tajne nežne ljubezni,

ki sta jo bila preživelata skupaj.

Nekega dne — še zdaj po

dvajsetih letih je čutil krutost

takratnega obupa — mn je po-

vedala, da njen mož vse ve, da

je pa pripravljen odpustiti ji

pod pogojem ločitve zakona. In

Filip se je moral ukloniti, ker

ji ni mogel nuditi enakega razkošja

in ker se ni upal nujno na

ljubo za skromnejše življe.

Odpotoval je in vzel s seboj

sladke, obenem pa skelečne

spomine, neizbrisne, katerih se

niso nikoli dotaknili predhodni

stiki z ženami, ki so se mu

zdele vse dolgočasne in lah-

kozive.

Zdaj naj bi jo znova viden

Ali jo je res hotel viden? Ali

ne bo to zasečilo nje, vih

sladkih spominov?

Kaj neki je postal v dvaj-

setih letih iz onega dražestne-

ga bitja? Ni si upal priklicati

njene podobe pred oči. Naen-

krat je pa dejal sam pri sebi,

da je pripravljen na vso pri-

zanesljivost, da se rad vsemu

odpove.

Tako zelo je ljubil. V njem

je bila ostala žareča podoba

njene mladosti, ki ga je bila očarala in prevzela. In če se je

postarala, če se je pod težo živ-

ljenja izpremenila, gotovo bi se

mogel znova navezati na njo.

Zdaj je bila vdova. Bila je

prosta. Ne da bi se tega zave-

dal, se je zganila v njem ko-

maj zaznana želja po osveti.

Nekoč ga je ona odbila, prisli-

ljen, da je res, toda sta sku-

paj. Do nesreča je bil jubljen v

njo. Sedemindvajset let mu je

Filip Delize se je opotekel.

Pogled na veliko francosko Creusot-Schneider municipalsko tovarno, katero je nedavno

francoska vlada vzela pod svojo kontrolo. Tovarna je bila zgrajena leta 1885.

VELIKA FRANCOSKA MUNICIJSKA TOVARNA

Pogled na veliko francosko Creusot-Schneider municipalsko tovarno, katero je nedavno francoska vlada vzela pod svojo kontrolo. Tovarna je bila zgrajena leta 1885.

Pred dvajsetimi leti je bilo tudi njemu sedemindvajset let, ko je ljubil Antonio Lallierovo. Toda zdaj, lepša kakor kadar koli, ga niti spoznala ni. Še spomil je pred zrcalo: nekoliko koren, z manjšo plešo, debeluhast, postaran bolj pod težo dela in skrbi nego po letih. Trpko se je nasmechal, ko je pomisli, da je hotel izkazati Antoniji velikodušno, plemenito prizanesljivost.

Spomil se je tudi, da je Antonie tako kakor jo je videl, znova vzbudila v njem čarobne spomine na preteklost in sicer ne tako, kakor je bila. — Z največjim veseljem primenila, da se je ona kakorkoli izkazala, Mogla bo verjeti, da je ostala vsaj v njegovih očeh ista, kakor je bila.

— Z največjim veseljem primenila, da se je ona kakorkoli izkazala, Mogla bo verjeti, da je ostala vsaj v njegovih očeh ista, kakor je bila.

Prisel je ob enajstih tistega večera v vilu v Neuilly, poln svetlobe in ljudi. Bil je nekoliko nerozen vesvoj, videc, da nikogar ne pozna. Pozdravil je gospo Archambaultovo. Sprejela ga je toplo in bila je posvečena v svoji vlogi spretne gostiteljice. Archambault je zaupil igralnico, kjer je bil sedel k bridgu, prisel je za njim in ga odvedel h buffetu.

Popijava čašo šampanje, dragi priatelj. Zdaj sem nekoliko rešen dolžnosti gostitelja. Lahko ti povem nekaj o naših gostih. Glej, oni lepi plavilasec je Pradil, slaven igralec, starec kraj njega z lornetom in ostrim profilom je pisatelj Valbier, krepki plešec in bradač je bivši minister Herbier. A ta lepa žena, govorča z njim, je slovečna feministka Laura Larmandova. Ah, pogled, tam je nekdo, ki si ga neko poznal: Antonie Lallierova. Tam v srebrni obleki.

— Kje? — je vprašal s kar najmirnejšim glasom in silno utričajočim srečem Filip.

— Ah, tamle pred nama v srebrni obleki.

Filip je komaj prikrival svoje presenečenje. Dama v srebrni obleki je bila očarljivo lepa in mikavna. Sloka postavila je bila nekoliko okroglesa kakor nekoč, nedrija bolj napeta, obraz morda nekoliko širi, toda se vedno enako očarljivo lepi in zmanjša morda samo na kakšno praznovanje ali neznanje. Tega v srednjem veku sicer niso vedeli, nekdo pa boga na kakšen način dobral, da ima mumijev prapek zavoljo tega živega srebra, ki žari zanj ni vedel, v nekih primerih zdravilen učinek. Seveda pa so mogli v ta namen uporabljati le črne mumije in ne zelenih. Zelene namrte niso vsegovale živega srebra.

V drugih posodah vidimo zmlete človeške lobanje. Rabata tega lečila ima nekaj sličnega z modernimi apnenimi kurami. V kostoh je namreč mnogo apna. Med drugim opazimo tudi antimonovo čašo, iz katere so dajali pijancem piti najboljša vina, ki so si jih želeli. Toda po tej pičici se jih je lotilo takšno bljuvanje, da je baje oždravljalo tudi najbolj zapite vinske brate.

Najbolj čudne in najbolj nevarne stvari so včasih uporabljali proti vsakovrstnim boleznim. Seveda so vmes zdravila, ki se niso mogla izkazati v nobenem pogledu, a so jih zdravniki zapisovali bržkome zato, da so pridebili nekaj časa, če jih je bistvo bolezni delalo preveč preglavie. Gotovo so eksperintirali s takšnimi zdravili tudi na slepo srčo; morda pa bi le utegnilo pomagati. To velja na primer za zmlete bisevere in druge dragulje.

— Očarljiva je, kajne? — je dejal Archambault. Krasna žena. Ali hočeš, da te predstavim?

— Odlaha — je zajejal Filip.

— Kdo je pa ta mladenič, ki jo spremlja?

— Ne, zaenkrat ne. Sieer pa

— Andre Brunot, avtomobilski Brunot. On je že dve leti

nekoč rjav in spletet v skupaj. Do nesreča je bil jubljen v

njo. Sedemindvajset let mu je

Filip Delize se je opotekel.

124

Dekle je šimilo kvišku, zastrmelo v mater in zakopal potem obraz spet v blazino.

“Oče je menil, da bi milostnemu gospodnemu utegnilo biti ljubše, če bi ljudje govorili: meseca se je zgodila na cesti — ljubše, kakor bi se razneslo: spôdrsnilo mu je, ko je vasoval s Zaunerjevo Liziko! Bilo bi boljše tudi za te, če to reč prikrijemo. Taka čast: da je mladi gospod grof dvignil k tebi svoje milostne oči! Toda ljubje, veš, so špasni. Govorili bi drugače in te zadeli za celo življenje. In oče ni čisto mišlil na tebe. Gonil je vedno samo milostnega gospoda grofa! Zato je zanesel ubogega človeka dolj k potoku in ga položil tako, kakor bi padel padel ponoči s ceste dol. In zdaj je edsel, da bi naznani

Helga je odšla. Kako prazna in temna je bila že tako žalostna hiša, skozi katero je hodila kot solnčni žarek, vedno vesela in pripravljena pomagati, vedno pripravljena posredovati in prenašati vso jezo slepe žene, kot pa bi bile dekle po krivici žaljene.

In kaj je pomenila gospodarju! Kot mora človek vdičavati zrak, tako mu je postala živiljenjska potreba.

Ob uri slovesa mu je bila v njegovi pisarni nasproti. Izročil ji je zaprto pismo.

S tresčim, toda službenim glasom ji reče:

"Vaša plača, gospica baronesa Langenau in izpričevalo o vašem bivanju v moji hiši, kot je v navadi in tudi potrebno."

"Hvala vam," pravi Helga tiho.

"Hvala je na mojo strani," pravi dr. Falke mirno. "Ali emen vprašati, kaj sedaj nameravate?"

"Upam, da bom zopet kmalu dobila kako službo. Močo pri otrocih, ali pa zopet v kaki hiši. Vse moram prepuštit srečnemu slučaju."

"O, Helga, kako rad bi vam pomagal!"

"Ne, ne! Ne sme biti! Sama moram — —"

Temno ji pogleda v oči, pogleda njene ustnice, s katerih je pih blaženost.

Roki se sklenete v slovo. Dr. Falke drži trdo njeno desno, kot je ne bi hotel nikdar več izpustiti.

Premagan v svojih občutkih sikne skozi zobe:

"Helga, ti si moja! Ne smeš iti! Samo ena tvoja beseda. Saj vendar imava tudi midva pravico do sreče. Kdo nama more braniti!"

Vroče počivajo njegova ustā na njenih, toda Helga se mu izvije in zbeži iz sobe, zunaj pa nasloni čelo na vrata in zbirajo svoje misli.

Ko bi vedel, kako je izgledalo v njenem sru, kako jo je vse znalo samo k njemu! Toda tega ni mogla prenesti, da je ta ljubljeni mož zavezani z drugo. Tako nespatneta ni bila, pa če bi ji bilo treba izkraveti.

Poteče več mesecov. Helga je imela že dve naslednici in slepa gospa je zopet sama, ker njenih sitnosti niste mogli prenašati.

Take, kot Helga, ni bilo več mogoče najti. Sedaj ve nesrečna žena, kako potrežljiva in voljna je bila Helga, ki je toliko storila za njeno udobnost. O tem omeni tudi mož, nekoč hoče tudi na Helgo napeljati pogovor, ker je v njej živel nedoločen sum.

"Ni moja krivida, Regina, da si izgubila baronesa Langenau. Neopravičenih očitanj to ponosno dekle ni preneslo. Ni se zmenila za povisano plačo; skušal sem jo obdržati, pa vse zaman."

Dr. Falke govori mirno in hladno; kajti na njenem obrazu je bila zopet prežeča poteca, kot bi zopet nekaj nameraval.

"Na njo sem bila že tako navajena. Tako lepo je znala brati in njen glas je bil tako pomirjevalen."

Ker mož na to ničesar ne odgovori, nadaljuje:

"Ali ne bi tudi ti rad videl, ako bi bila zopet tukaj?"

"Meni je vsaka družabnica prav, samo da zadovolji tebe," pravi kratko.

"Saj vendar veš, kje je."

Naglo pogleda njen prežeči obraz; vedno ta zahrbtenost! "Žal mi je, da ti ne morem povedati. V tem me vprašas preveč."

Njegove kratke besede jo razjario.

"Ali v resnici ne veš?"

"Rekel sem že: ne!"

"No, no . . ."

Regina obrne svojo glavo proti možu z zlobnim nasmehom okoli ustnic. Imela je navado, da je mogla razjarijeti tudi najbolj mirenskega človeka.

Dr. Falke vstane.

"Moram iti. Če nočeš biti sama, more sobarica . . ."

"Kaj pa ti je, da mi hočeš sobarico dati za družabnico?"

vzroji žena. "Ti ostanesh pri meni! Pozno je že!"

"Sama si kriva, da greh."

Regina se zaničljivo zasmije.

"O, že vem; imaš dogovor, lepi Helgi izroči moje pozdrave. Tedaj pa pravi z jeznim glasom:

"Misli in verjemi, kar hočeš; meni nič mar. Toda nekaj ti pove: moji potrežljivosti ne pripisuj nič nadčloveškega. Do danes sem se oziral na tvojo nesrečo — toda vsaka stvar ima svoje meje. Moji živci so na koncu in moja potrežljivost tudi. Tudi ti moraš imeti kaj obzirnosti, ne pa je samo zahtevati."

"Zakaj pa naenkrat taka pridiga?"

"Ti sama si mi dala povod, kar vedno dvomiš nad resno mojih besed."

Tedaj pa ga nahruli z besedami.

"Ali mogoče ni res, da ljudi baronesa Langenauovo?"

Dr. Falke globoko dihne in ne da bi premisil, pravi:

"Res je. Ljubim baronesa Helga Langenauovo."

"Moja slutnja! O, jaz uboga, varana žena!"

"Pa vendar nisi varana. Ljubezen je samo moja. Ti pa si sama kriva, da se je moje sreči obrnilo k drugi. V načinu nepopisno obupanem zakonu je za mene vzšlo to dekle kot zvezda. Bila je kot cvetoča oaza, ki je po dolgem potovanju skozi puščavo rešila žejnega potnika."

Klement Falke se je dobro zavedal, kako brezobjuirne in krate so bile njegove besede. Pa navzlie temu jih je moral izpogovoriti. Enkrat je moralno postati vse jasno med njima. Tako ni šlo več dalje.

Kot furija skoti žena na noge ter se oprijemlje mize.

"Ti se držneš nain zakon primerjati s puščavo —"

"— v katero si ga izpremenila navzlic ljubezni, vsled katere sem te izbral za svojo spremjevalko v živiljenju. Ti pa se nisi potrudila, da bi mi bila tovarisica. Ne maram te spominjati na prva leta nainjega zakona, ker samu dobro več ravno tako kot jaz: tvoja sebičnost in ves tvoj značaj je ubilo mojo ljubezen. Ko ne bi nad tebe prišla nesreča, tedaj bi se bil že davno ločil od tebe, ker je nain zakon postal laž."

(Dalec prihodnjih.)

Pismo Primorca z madridske fronte.

Mariborski tehnik "Neovdovost" od 6. pr. m. prima pismo primorskega emigranta iz Madrida, ki se bojuje kot protstoljoc na strani vlade.

MADRID, januarja 1937. — Sem Primorce in kot tak protifašist. Po odhodu iz Italije brez potnega lista, sem bil nekaj časa v Ljubljani pa tudi v Zagrebu in drugod po Jugoslaviji, zaposlitve nisem dobil naj. Iz bede in potepanja me je resil priatelj v Franciji, ki me je spravil v Marseljico, kjer sem pa moral delati kot pristaški delavec.

Ko je nastala v Španiji državljanska vojska, je med v Franciji živečimi italijanskimi protifašističnimi emigrantmi dobro zavrnalo. Pojavil se je klic: "Pomagajmo Španiji v boju proti fašizmu!" Ta klic je dvignil tudi mene, da sem se odločil in javil kot protstoljoc na strani vlade. Razen njega smo izgnibili, kolikor jaz vem, Slovenec še tri tovariše, a več jih je bilo ranjencev.

Poseben dogodek smo doživeli pred enim mesecem, ko so se nam na bojišču vdali tirje "francovci". Ker so Špančinci le lomili, smo takoj videli, da so Italijani, toda dva od teh "Italijanov" sta bila Slovenec, Primorce. Ko smo z njimi govorili v italijanščini, je moj tovariš naenkrat zaklel "preklete barabe" in v dva "Italijana" sta kakor iz sebe skočila k njemu, in spoznali smo se.

Saj si sami lahko predstavljate kakšno veselje je potem nastalo za nas in za njih. Povedala sta, da sta bila v Abesini, od koder so ju že poslali domov, a po dveh tednih sta moralni zopet doma in bila sta odpolana kot "prostovoljca" Francu na pomoč. S tovarišem Italijanom sta več dni iskala priliko, da bi pobegnila na našo stran, in nazadnje se jima je to tudi res posrečilo. Sedaj sta oba v naši četri. Povedavite vse naše rojake, pri morskih emigrantih v Jugoslaviji!

TAJNIK SLOVENSKIH MIGRANTOV
za MOHORJEVE KNJIGE in KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1938 sprejemamo. Čini, ki nam pošteje za Mohorje ve knjige \$1.25 ali \$1.25 za Vodnikove, bo dobil knjige iz doznamenosti na svoj način.

TAJNIK SLOVENSKIH MIGRANTOV
za ZAKONNI SORODNIKI SOGA UMORILI.

TAJNIK SLOVENSKIH MIGRANTOV
za VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kaj imata placano naročilno. Pravstek pomeni mesec, druga dan in tretja več. Da nam prihaja nepotrebne dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročilno pravčasno poravnati. Poslužite naročilno naravnost nam ali jo pa plačujte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa katemer izmed zastopnikov, kajih imamo, so tiskana v črkam, ker so upravničeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

VEČINA TEH ZASTOPNIKOVIMA V ZALOGI TUDI KOLEDARJE IN PRATIKE; ČE NE JIH PA ZA VAS NAROČI. — ZATO OBIŠCETE ZASTOPNIKA, ČE KAJ POTREBUJETE

CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saftic Walsenburg, M. J. Buvik

INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupančič

OREGON: Oregon City, Ore., J. Koblar

ILLINOIS: Chicago, J. Bevčič, J. Lukanich Cicero, J. Fabian (Chicago, Illinois)

BESSEMER, John Jevnikar

BROOKLYN, Anton Javacek

COUNCIL, Frank Augustia North Chicago, Joe Zeine

MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN: Detroit, L. Plankar

MINNESOTA: Chisholm, Frank Goude Ely, Jos. J. Pesch

Eveleth, Louis Goude

Gilbert, Louis Vessel Hibbing, John Povile

Virginia, Frank Hrvatic

KONTANA: Bondupe, M. M. Paulas

Washoe, L. Champa

NEBRASKA: Omaha, P. Broderick

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls, Frank Mandl

NEW YORK: Govinda, Karl Strachan Little Falls